

Byla C-753/22

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą santrauka pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 98 straipsnio 1 dalį

Gavimo data:

2022 m. gruodžio 12 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Bundesverwaltungsgericht (Vokietija)

Nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2022 m. rugsėjo 7 d.

Pareiškėja ir kasatorė:

QY

Atsakovė ir kita kasacinio proceso šalis:

Vokietijos Federacinė Respublika

Pagrindinės bylos dalykas

Aplinkybės, kad viena Europos Sąjungos valstybė narė prašytojui suteikė pabėgėlio statusą, saistomasis poveikis kitai valstybei narei

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą dalykas ir teisinis pagrindas

Sąjungos teisės išaiškinimas; SESV 267 straipsnis ir visų pirma

2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2013/32/ES dėl tarptautinės apsaugos suteikimo ir panaikinimo bendros tvarkos (OL L 180, 2013, p. 60) (toliau – Direktyva 2013/32)

2011 m. gruodžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2011/95/ES dėl trečiųjų šalių piliečių ar asmenų be pilietybės priskyrimo prie tarptautinės apsaugos gavėjų, vienodo statuso pabėgėliams arba papildomą apsaugą galintiems gauti asmenims ir suteikiamos apsaugos pobūdžio reikalavimų (OL L 337, 2011, p. 9) (toliau – Direktyva 2011/95)

2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 604/2013, kuriuo išdėstomi valstybės narės, atsakingos už trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės vienoje iš valstybių narių pateikto tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą, nustatymo kriterijai ir mechanizmai (OL L 180, 2013, p. 31) (reglamentas „Dublinas III“; toliau – Reglamentas Nr. 604/2013)

Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartija (OL C 326, 2012, p. 391) (toliau – Chartija)

Prejudicinis klausimas

Ar tokiu atveju, kai valstybė narė pagal Direktyvos 2013/32 33 straipsnio 2 dalies a punktą suteikiama teise laikyti tarptautinės apsaugos prašymą nepriimtiniu, kai pabėgėlio statusas prašytojui buvo suteiktas kitoje valstybėje narėje, negali pasinaudoti dėl to, kad dėl gyvenimo sąlygų šioje valstybėje narėje prašytojui kiltų rimtas pavojus patirti nežmonišką ar žeminantį elgesį, kaip tai suprantama pagal Chartijos 4 straipsnį, Reglamento Nr. 604/2013 3 straipsnio 1 dalies antras sakiny, Direktyvos 2011/95 4 straipsnio 1 dalies antras sakiny ir 13 straipsnis ir Direktyvos 2013/32 10 straipsnio 2 ir 3 dalys, 33 straipsnio 1 dalis ir 2 dalies a punktas turi būti aiškinami taip, kad dėl aplinkybės, jog pabėgėlio statusas prašytojui jau buvo suteiktas, valstybė narė negali jai pateikto tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėti iš esmės ir privalo pabėgėlio statusą prašytojui suteikti neišnagrinėjusi materialinių šios apsaugos sąlygų?

Nurodytos Sąjungos teisės nuostatos

Direktyva 2013/32, visų pirma 10 straipsnio 2 ir 3 dalys, 33 straipsnio 1 dalis ir 2 dalies a punktas

Direktyva 2011/95, visų pirma 4 straipsnio 1 dalies antras sakiny ir 13 straipsnis

Reglamentas Nr. 604/2013, visų pirma 3 straipsnio 1 dalies antras sakiny

Chartijos 4 straipsnis

Nurodytos nacionalinės teisės nuostatos

Asylgesetz (Prieglobsčio įstatymas, toliau – *AsylG*)

Gesetz über den Aufenthalt, die Erwerbstätigkeit und die Integration von Ausländern im Bundesgebiet, arba *Aufenthaltsgesetz* (Užsieniečių gyvenimo, įsidarbinimo ir integracijos federalinėje teritorijoje įstatymas, toliau – *AufenthG*)

Faktinės aplinkybės ir procesas

- 1 Pareiškėja, kurią *Bundesamt für Migration und Flüchtlinge* (Federalinė migracijos ir pabėgėlių tarnyba, toliau – *Bundesamt*) pripažino turinčia teisę į papildomą apsaugą, prašo suteikti jai pabėgėlio statusą.
- 2 1999 m. gimusi pareiškėja yra Sirijos pilietė, pabėgėlio statusas jai jau buvo suteiktas 2018 m. Graikijoje. Pareiškėja negali grįžti į Graikiją, nes, kaip konstatuota įsiteisėjusiame administracinio teismo sprendime, jai ten kiltų pavojus patirti nežmonišką ar žeminantį elgesį, kaip tai suprantama pagal Chartijos 4 straipsnį.
- 3 2019 m. spalio 1 d. nutarimu *Bundesamt* pareiškėjai suteikė papildomą apsaugą ir netenkino jos prašymo suteikti pabėgėlio statusą.
- 4 Dėl to paduoto skundo administracinis teismas netenkino motyvuodamas tuo, kad pareikštas reikalavimas negali būti grindžiamas vien aplinkybe, jog pareiškėjai Graikijoje buvo suteiktas pabėgėlio statusas. Teismo manymu, pareiškėjos prašymas iš esmės yra nepagrįstas, nes Sirijoje jai negresia būti persekiojamai.
- 5 Pareiškėja, siekdama pagrįsti apeliacinį skundą, kurį ji padavė prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui, iš esmės teigia, jog atsakovė yra saistoma aplinkybės, kad pabėgėlio statusas jai jau buvo suteiktas.

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą motyvai

- 6 Tai, ar pareiškėjos apeliacinis skundas bus tenkinamas, priklauso nuo Europos Sąjungos Teisingumo Teismo (toliau – Teisingumo Teismas) sprendimo dėl Sutarčių aiškinimo.
- 7 Pagal nacionalinę teisę skundžiamas *Bundesamt* sprendimas teisiniu aspektu turi būti vertinamas remiantis *AsylG* ir *AufenthG*.
- 8 Pagal nacionalinę teisę, konkrečiai – *AsylG* 3 straipsnio 4 dalies pirmą pusę, siejamą su 1 dalimi, teisės į pabėgėlio statusą pareiškėja neturi. Vis dėlto prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas be Teisingumo Teismo prejudicinio sprendimo negali konstatuoti, ar toks iš nurodytų nacionalinės teisės nuostatų kylantis supratimas suderinamas su prejudiciniame klausime nurodytomis Sąjungos teisės nuostatomis.
- 9 Taigi dėl pirmiau pateikto prejudicinio klausimo reikalingas Teisingumo Teismo išaiškinimas, nes tas klausimas nėra išnagrinėtas Teisingumo Teismo jurisprudencijoje, be to, atsakymas į jį nėra akivaizdus.
- 10 Pagal nacionalinę teisę pareiškėja neturi teisės į pabėgėlio statusą. Tokia teisė nekyla atsižvelgiant į individualią pareiškėjos situaciją pagal *AsylG* 3 straipsnio 4 dalies sakinio pirmą pusę, siejamą su šio straipsnio 1 dalimi. Skundžiamame

administracinio teismo sprendime pagrįstai konstatuota, kad pareiškėja išvyko nesant persekiojimo. Faktinės aplinkybės Sirijoje vertintinos taip, kad jei (kalbant hipotetiškai) pareiškėja grįžtų, persekiojimas, kuris turėtų reikšmės pabėgėlio statuso suteikimui, jai veikiausiai negręstų.

- 11 Pagal nacionalinę teisę pareiškėjos reiškiamas reikalavimas negali būti tenkinamas vien dėl to, kad pabėgėlio statusas jai buvo suteiktas Graikijoje. Remiantis *AufenthG* 60 straipsnio 1 dalies antru sakiniu, kai tam tikra valstybė suteikė prašytojui pabėgėlio statusą, Vokietija jo taip pat negali išsiųsti į tą valstybę. Visgi prašytojas dėl to neįgyja teisės pabėgėlio statusą gauti dar kartą. Platesnio saistomojo poveikio *Bundesamt* nekyla ir iš *AsylG* 3 straipsnio 3 dalies, nes neįvykdytos šioje nuostatoje nustatytos sąlygos ir ji negali būti atitinkamai taikoma.
- 12 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismo manymu, reikia išsiaiškinti, ar prejudiciniame klausime nurodytos Sąjungos teisės nuostatos tokiais kaip byloje atvejais prieštarauja tam, kad pareiškėjos pateiktas tarptautinės apsaugos prašymas būtų nagrinėjamas iš esmės. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismo manymu, remiantis pirmine Sąjungos teise atmetina, kad aplinkybė, jog viena Europos Sąjungos valstybė narė prašytojui suteikė pabėgėlio statusą, turi tokį saistomąjį poveikį kitai valstybei narėi. Ar jis galėtų kilti iš antrinės Sąjungos teisės, visgi turėtų išsiaiškinti Teisingumo Teismas.

Saistomasis poveikis remiantis pirmine Sąjungos teise

- 13 Pagal SESV 78 straipsnio 1 dalies pirmą sakinį Sąjunga kuria bendrą prieglobsčio, papildomos apsaugos ir laikinos apsaugos politiką. Tam, remiantis SESV 78 straipsnio 2 dalimi, Europos Parlamentas ir Taryba patvirtina bendros Europos prieglobsčio sistemos (toliau – BEPS) priemones. Jas, be kita ko, sudaro visoje Sąjungoje galiojantis vienodas prieglobsčio statusas trečiųjų šalių piliečiams ir vienodas papildomos apsaugos statusas trečiųjų šalių piliečiams, kuriems, negavus Europos prieglobsčio, reikia tarptautinės apsaugos (SESV 78 straipsnio 2 dalies a ir b punktai). Nei remiantis šiomis teisės normomis, nei remiantis SESV 77 ir paskesnių straipsnių nuostatomis negalima daryti prielaidų, jog aplinkybė, kad vienoje valstybėje narėje prašytojui buvo suteiktas pabėgėlio statusas, prieštarautų tam, kad kitoje valstybėje narėje pateiktas tarptautinės apsaugos prašymas būtų nagrinėjamas iš esmės. Atvirkščiai, kol kas teigiami sprendimai dėl prieglobsčio nėra abipusiškai pripažįstami. Tai atitinka ir Europos Komisijos nuomonę.
- 14 Be to, Teisingumo Teismas, remdamasis ESS 2 ir 3 straipsniais ir SESV 67 straipsniu ir 82 straipsnio 1 dalimi, išplėtojo „valstybių narių tarpusavio pasitikėjimo principą“. Pagal jį, kalbant apie laisvės, saugumo ir teisingumo erdvę, reikalaujama, kad kiekviena valstybė narė pripažintų, jog, išskyrus atvejus, kai yra išimtinių aplinkybių, kitos valstybės narės paiso Sąjungos teisės ir ypač šioje teisėje įtvirtintų pagrindinių teisių (2019 m. kovo 19 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Ibrahim ir kt.*, C-297/17, C-18/17, C-319/17 ir C-438/17,

EU:C:2019:219, 83 ir 84 punktai ir 2022 m. vasario 22 d. Sprendimo *Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides (Šeimos vientisumas – jau suteikta apsauga)*, C-483/20, EU:C:2022:103, 28 punktas).

- 15 Visgi tai nereiškia, kad valstybės narės yra saistomos to, kad kitoje valstybėje narėje prašytojui buvo suteiktas pabėgėlio statusas. Tokios plačios teisinės pasekmės atsiradimui prieštarauja tai, kad Sąjunga kol kas kaip tik nėra sukūrusi vienodo apsaugos statuso, kaip jis suprantamas pagal SESV 78 straipsnio 2 dalies a ir b punktus. Taigi tarptautinės apsaugos prašymo sąlygų nagrinėjimas iš esmės tebėra valstybės narės, kuriai pateiktas prašymas, reikalas.

Saistomasis poveikis remiantis antrine Sąjungos teise

- 16 Antrinėje Sąjungos teisėje taip pat nėra procesinės arba materialinės pabėgėlių teisės normos, pagal kurią aplinkybė, kad vienoje valstybėje narėje prašytojui buvo suteiktas pabėgėlio statusas, aiškiai turėtų saistomąjį poveikį kitos valstybės narės prieglobsčio prašymo nagrinėjimo procedūrai.
- 17 Teisingumo Teismas kol kas nenagrinėjo klausimo, ar valstybių narių sprendimų dėl pabėgėlio statuso suteikimo saistomasis poveikis per prieglobsčio prašymo nagrinėjimo procedūrą gali būti kildinamas iš bendrojo Sąjungos teisės principo, pagal kurį prašytojo pateiktas prašymas suteikti prieglobstį nagrinėjamas iš esmės tik vienoje valstybėje narėje – toje, kuri pagal Reglamento Nr. 604/2013 III skyriuje nurodytus kriterijus nustatoma kaip atsakinga valstybė narė. Šio principo išraiška yra Reglamento Nr. 604/2013 3 straipsnio 1 dalies antras sakinyss.
- 18 Pagal Teisingumo Teismo jurisprudenciją šis principas yra vienas iš pagrindinių reglamento „Dublinas III“ principų ir juo iš esmės grindžiama BEPS (2019 m. balandžio 2 d. Teisingumo Teismo sprendimo *H. ir R.*, C-582/17 ir C-583/17, EU:C:2019:280, 78 punktas). Jis galėtų būti taikomas ir tais – kaip pareiškėjos – atvejais, kurie turi būti vertinami ne pagal Reglamentą Nr. 604/2013. Taigi prašymo išnagrinėjimo iš esmės vienoje valstybėje narėje faktas – neatsižvelgiant į rezultatą – galėtų būti pripažįstamas visose kitose valstybėse narėse.
- 19 Direktyvos 2011/95 4 straipsnio 1 dalies antro sakinio ir 13 straipsnio formuluotės neprieštarauja aiškinimui, kad pabėgėlio statuso suteikimas visose Europos Sąjungos valstybėse narėse galėtų priklausyti tik nuo jo suteikimo vienoje valstybėje narėje.
- 20 Taip pat reikia atsižvelgti į Direktyvos 2013/32 nurodymus, visų pirma į 43 konstatuojamosios dalies antrą sakinį, 10 straipsnio 2 ir 3 dalis ir 33 straipsnio 1 dalį ir 2 dalies a punktą.
- 21 Direktyvos 2013/32 33 straipsnio 2 dalies a punkte valstybėms narėms suteikta galimybė nepriimti sprendimo dėl esmės tuo atveju, kai kita valstybė narė prašytojui suteikė tarptautinę apsaugą (Vokietijos Federacinėje Respublikoje tai

reglamentuota *AsylG* 29 straipsnio 1 dalies 2 punkte), galėtų būti suprantama kaip principo, pagal kurį prieglobsčio prašymas iš esmės nagrinėjamas vieną kartą vienoje Europos Sąjungos valstybėje narėje, išraiška.

- 22 Vis dėlto tokiu kaip šioje byloje atveju, kai Direktyvos 2013/32 33 straipsnio 2 dalies a punkte numatyta teise negali būti pasinaudojama, nes kiltų grėsmė pažeisti Chartijos 4 straipsnį, kyla klausimas, ar valstybės narės sprendimo dėl pabėgėlio statuso suteikimo saistomasis poveikis gali atsirasti visoms valstybėms narėms, kitaip tariant, kokios yra to teisinės pasekmės.
- 23 Taigi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas laiko įtikinama generalinio advokato P. Pikamäe nuomonę (generalinio advokato P. Pikamäe išvados byloje *Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides (Šeimos vientisumas – jau suteikta apsauga)*, C-483/20, EU:C:2021:780, 64 punktas), dėl kurios Teisingumo Teismas kol kas nėra išreiškęs savo pozicijos. Pagal ją valstybė narė atitinkamos trečiosios valstybės pilietį turi traktuoti kaip asmenį, kuris tarptautinės apsaugos prašo pirmą kartą, neatsižvelgdama į apsaugą, kurią jam jau suteikė kita valstybė narė. Siekiant nepanaikinti Direktyvos 2013/32 33 straipsnio 2 dalies a punkto praktinio veiksmingumo, nagrinėjant prašymą iš esmės negalima atsižvelgti į tai, kad prašytojui apsauga jau buvo suteikta pirmojoje valstybėje narėje.
- 24 Vis dėlto tam tikras prielaidas, kad pabėgėlio statuso suteikimas turi saistomąjį poveikį, galima daryti atsižvelgiant į tai, jog, paneigus šią teisinę pasekmę, galėtų būti apeinamos specialiosios taisyklės, taikomos dėl nustojimo būti pabėgėliu, pabėgėlio statuso nesuteikimo ir pabėgėlio statuso panaikinimo pagal Direktyvos 2011/95 11, 12 ir 14 straipsnius. Visgi tokį apėjimo pavojų paneigia argumentas, kad šiuo atveju prieglobsčio prašymo nagrinėjimo procedūra susijusi ne su nustojimu būti pabėgėliu ar pirmojoje valstybėje narėje suteikto pabėgėlio statuso panaikinimu, o su klausimu, ar prieglobsčio prašytojas šalia jam jau pirmojoje valstybėje narėje suteikto pabėgėlio statuso papildomai gali įgyti dar vieną apsaugos teisę kartu su ja susijusiomis teisėmis antrojoje jo prašymą nagrinėjančioje valstybėje narėje.

Ankstesnė Teisingumo Teismo jurisprudencija

- 25 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas negali remdamasis ankstesne Teisingumo Teismo jurisprudencija tvirtai ir aiškiai vienaip ar kitaip atsakyti į iškeltą saistomojo poveikio klausimą. 2019 m. lapkričio 13 d. Nutartyje *Hamed ir Omar* (C-540/17 ir C-541/17, nepaskelbta Rink., EU:C:2019:964) nepateikta pakankamai aiškių išvadų dėl naujos prieglobsčio prašymo nagrinėjimo procedūros vykdymo būdo.
- 26 Šios nutarties 42 punkte Teisingumo Teismas teigia: „Kaip matyti ir iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą, pagal Vokietijos teisę suteikiama tam tikra apsauga prašytojui, kuris dėl rimto pavojaus jam pabėgėlio statusą jau suteikusioje valstybėje narėje patirti nežmonišką ar žeminantį elgesį, kai tai pažeistų Chartijos

4 straipsnį, negali būti į ją grąžinamas; vis dėlto pagal nacionalinę teisę nenumatyta, kad šis statusas ir su juo susijusios teisės būtų suteikiamos ir Vokietijoje nevykdant naujos prieglobsčio prašymo nagrinėjimo procedūros.“

- 27 Viena vertus, kai Teisingumo Teismas kalba apie „naują“ prieglobsčio prašymo nagrinėjimo procedūrą, tai reiškia, kad bet kuriuo aspektu prašymas nagrinėjamas iš esmės. Kita vertus, toliau cituotame sakinyje Teisingumo Teismas su pabėgėlio statusu siejamas teisės, t. y. statuso suteikimo pasekmės, iškelia į pirmą planą. Ši Teisingumo Teismo teiginį būtų galima suprasti ir taip, kad aplinkybė, jog viena valstybė narė prašytojui suteikė pabėgėlio statusą, turi saistomąjį poveikį kitoms valstybėms narėms.

DARBINIS VERTINIMAS